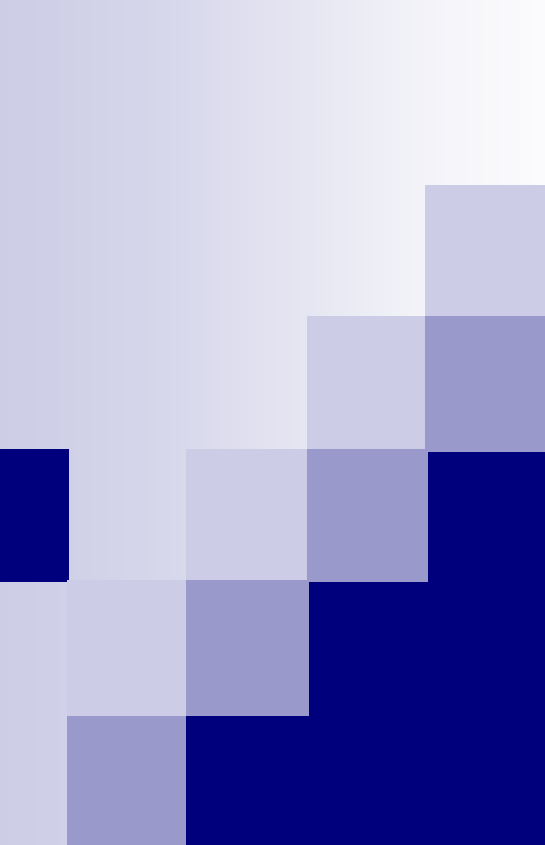

RAČUNALNIK IN MLADOSTNIK

KAKO SKRBITI ZA VARNOST SVOJIH OTROK NA INTERNETU

Za začetek si odgovorimo na ta vprašanja!

- Ali veste, kaj vaši otroci počnejo na računalniku?
- Ali veste, kaj vaši otroci delajo na internetu?
- Ali imate v družini določena pravila primerne uporabe interneta?
- Ali vas otroci vprašajo za dovoljenje, preden posredujejo osebne informacije na internetu, torej kadar uporabljajo elektronsko pošto, klepetalnice ali programe za takojšne sporočanje, izpolnjujejo registracijske obrazce in osebne profile ali pa dodajajo spletno vsebino?***

- Ste kritični glede spletnih aktivnosti svojih otrok in skušate njihove izkušnje izkoristiti predvsem kot priložnost za pogovor o neprimernih vsebinah?
- Vam predstavlja uporaba interneta eno izmed družinskih aktivnosti, pri kateri svoje otroke učite, katere so dobre spletne strani ter kako varno in učinkovito uporabljati spletne iskalnike?
- Učite vaše otroke, da naj ne verjamejo vsemu, kar preberejo na internetu, ampak naj spletne informacije raje preverijo z odraslim človekom ali prek kakšnega drugega vira?***

- Ali preverite izjavo o zasebnosti na komercialnih spletnih straneh, ki jih obiskujejo vaši otroci, s čimer preverite, kakšne informacije zbirajo o uporabnikih in ali so podatki posredovani drugim ljudem?
- Ste doma postavili računalnik z dostopom do interneta v prostor, kjer se prek dneva veliko zadržujete, npr. v dnevno sobo, s čimer ste si olajšali nadzor nad spletnimi aktivnostmi vaših otrok?
- Ste preverili, ali ima vaš otrok svojo spletno stran, da leta ne vsebuje osebnih informacij?***

NEKAJ NASVETOV ZA STARŠE

- Otrokom omogočite, da se naučijo zaupati svojim občutkom. Če jih kar koli na internetu moti ali spravlja v zadrego, naj se pogovorijo z vami.
- Če otroci obiskujejo klepetalnice, forume, uporabljajo programe za neposredno sporočanje, igrajo spletne igre ali sodelujejo pri drugih internetnih aktivnostih, ki za identifikacijo zahtevajo uporabniško ime, jim pomagajte izbrati takšno ime, ki ne razkriva nobenih osebnih informacij o njih.
- **Otroci naj na internetu nikoli ne objavijo svojega naslova, telefonske številke ali drugih osebnih informacij, npr. kam hodijo v šolo in na katera mesta radi zahajajo.**
- Otroci naj spoznajo, da je razlika med tem, kaj je prav in kaj ne, na internetu enaka kot v resničnem življenju.
- Ugrabite filtre, ki filtrirajo vsebino.***

FILTRIRANJE VSEBINE

- Namen filtrov je zaščita uporabnikov, njihovih otrok in računalnikov pred zlorabami in škodljivimi vsebinami, s katerimi bi lahko prišli v stik pri uporabi interneta.
- Mlajši otroci težje sami dobro presojujejo ter preverjajo informacije, so lažje žrtve neprimernih ter nezakonitih vsebin ali celo dejanj na internetu.
- Starši imajo na voljo kar nekaj tehničnih oblik zaščite, vendar je potrebno poudariti, da nobena tehnična zaščita ni 100% zanesljiva.
- S starostjo otroci pridobijo tudi tiste spletne veščine, ki tehnično zaščito hitro zaobidejo.

MOŽNOST STARŠEVSKEGA NADZORA

- Osnovni korak je, da že v spletnem brskalniku nastavimo stopnjo prepustnosti za določene vsebine, s čimer otrokom preprečimo dostop do nezaželenih spletnih vsebin (npr. pornografije)
- V Internet Explorerju, ta postopek izvedemo tako, da v meniju Orodja (»Tools«) izberemo Internetne možnosti (»Internet Options«) in nato jeziček Vsebina (»Content«), kjer lahko v odseku svetovalec o vsebini (Content Advisor) nastavimo prepoved dostopa do nezaželenih spletnih vsebin, kot so npr. pornografske vsebine."
- Posebni programi za filtriranje in nadzor nad pregledovanjem vsebin, s katerimi lahko otrokom učinkovito preprečimo dostop do nezaželenih spletnih vsebin.
 - Taki programi lahko sledijo otrokovemu deskanju po internetu, drugi lahko snemajo pogovore otrok v klepetalnicah in starše prek elektronske pošte v primeru nevarnosti pravočasno obvestijo, tretji pa denimo lahko zaustavijo elektronsko pošto s sporno vsebino.
<http://www.safe.si/index.php?fl=2&p1=769&p2=488&p3=495&p4=495&p5=510&id=510&lact=1&bid=736&parent=5>
 - <http://www.safe.si/index.php?fl=2&p1=769&p2=488&p3=495&p4=495&p5=510&id=510&lact=1&bid=971&parent=5>

- Zaradi vseh nevarnosti, s katerimi se lahko otroci srečajo pri uporabi interneta, morate glavno skrb za internetno varnost otrok prevzeti nase starši.
- Starši ste torej tisti, ki morate v prvi vrsti poskrbeti za dobro zaščito in varnost domačega računalnika.
- Sama tehnična zaščita pa ponavadi ni dovolj (vaši otroci pa imajo verjetno več tehničnega znanja kot vi in jo bodo znali zaobiti), tako da je priporočljivo, da **uporabljate še dodatna preventivna sredstva**, s katerimi lahko nadzorujete otrokove aktivnosti na internetu ter mu tako onemogočate dostop do škodljivih spletnih vsebin.

- Pogovarjajte se s svojimi otroki, kaj je na internetu dovoljeno in kaj ni.
- Skupaj postavite pravila za varno uporabo interneta.
- Redno posodablajte svoje programe (operacijski sistem, brskalnik, program za sprejemanje elektronske pošte ...).
- Proizvajalci pogosto izdajo nadgradnjo posameznega programa, s čimer preprečijo varnostne luknje, ki so jih odkrili med uporabo, in dodajo nove varnostne mehanizme.

- Otroci naj spoznajo spletni bonton. Do preostalih internetnih uporabnikov naj bodo prijazni in spoštljivi.
- **Otroke poučite, da sta posedovanje in uporaba piratskih kopij računalniških programov, filmov, glasbe in drugih multimedijских vsebin nezakonita.**
- **Otroci naj se sami ne srečujejo z neznanci z interneta.**
- Naj prepoved uporabe računalnika in interneta ne bo način reševanja nastalih težav.

KLEPETALNICE

Katera klepetalnica je primerna za vašega otroka?

- Pomembno je, da imajo klepetalnice primerne moderatorja. Žal pa je takih klepetalnic v slovenskem internetnem prostoru zelo malo
- Merilo resnosti internetne klepetalnice lahko ocenimo tudi tako, da preverimo, ali obstaja jasno opozorilo ponudnika, kakšna so pravila (spletna etika).
- Raven klepetalnice najlažje preverite tako, da nekaj časa skupaj z otrokom v njej sodelujete in tako spoznate, kakšni so uporabniki.***

- Kako iskreni smo lahko v klepetalnicah?
- Srečanje v živo - da ali ne?
- Nadlegovanje v klepetalnicah - kaj storiti?
- Pošiljanje fotografij?

BLOGI

Preden vi ali vaš otrok začne blogati, premislite naslednje:

- Kako dobro boste zaščiti svoj blog in sebe: premislite o geslu, osebnih podatkih in tudi o slikah, ki jih boste objavljali. Ostanite anonimni, če je to le mogoče.
- Pišete lahko le za »izbrance«. Tudi blog lahko uredite tako, da ga berejo le izbrane osebe.
- Kakšen bo vaš slog pisanja: precej pikri prispevki lahko naletijo na veliko kritik, tudi osebnih. Razmislite, kako se boste odzvali nanje.
- Težav ne rešujte sami, poiščite si pomoč.
- Upoštevajte pravila spletnega bontona.***

TVEGANA VEDENJA NA INTERNETU

- Nova zasvojenost - zasvojenost z internetom
 - Interneta ne prepovedujte. Ta je pomemben del družabnega življenja večine otrok.
 - Namesto tega raje vzpostavite družinska pravila za uporabo. V okviru teh pravil je lahko časovna omejitev za brskanje po internetu za vsak dan, določitev dovoljenih vsebin in aktivnosti na internetu.
- Pirati z interneta
 - Uporabniki nezakonitih kopij računalniških programov in multimedijskih vsebin (filmi, igre, glasba) ter uporabniki P2P-omrežij, ki avtorsko zaščitena dela dajejo na voljo javnosti in jih razširjajo prek interneta, se s svojimi dejanji izpostavljajo kazenskemu pregonu.
- Piratstvo je preprosto povedano – kraja. Veliko otrok si ne predstavlja posledic takšnih dejanj, zato se o tem nujno pogovorite.

ZA KONEC

- Na internetu nikoli ne posredujte osebnih podatkov, kot so ime, priimek, naslov, telefonska številka, datum rojstva, številke kreditnih
- kartic itd.
- Ne odgovarjajte na elektronska pisma, ki od vas zahtevajo osebne in finančne podatke. Legitimna podjetja takšnih zahtev nikoli ne bodo pošiljala po elektronski pošti ali prek spleta.
- Otrok naj nikoli ne nakupuje sam v spletnih trgovinah. Kreditne kartice, gesla za dostop do različnih storitev in drugih finančnih podatkov imejte shranjena na za otroka neznanem mestu.
- Svojega elektronskega naslova ne objavljajte javno. Pošiljatelji neželene pošte namreč preverjajo spletne strani in z njih izbrskajo vse, kar je videti kot veljaven elektronski naslov.
- Pri svojih spletnih aktivnostih (e-pošta, klepetalnice, forumi, blogi ...) uporabljajte varna gesla, ki naj ostanejo skrivna. Ta gesla pogosto spreminjajte. Za gesla ne uporabljajte svojih osebnih podatkov.
- Nevarnost zlorabe gesel.

VEČ O...

- Vir: www.safe.si

MEKAJ SPRLETNIH STRANI ZA OTROKE

- <http://www.rtv slo.si/zaotroke/>
- <http://www.otroci.org/>
- <http://www.otroski.com/>
- <http://www.lumpi.si/>
- www.modri-jan.si
- <http://www.lumpi.si/>
- <http://bistreglave.com/>